

ปีที่ ๙ เล่ม ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๙

ศิลปากร

นิตยสารรายสองเดือนของกรมศิลปากร

สมิทานธดงกั
ภาพร่างฝัพระหัตถ์

สารบัญ

ปีที่ ๕ เล่ม ๕

มกราคม

๒๕๐๕

๑. สารบัญเล่มนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ	
... .. และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ	หน้า ๑
๒. บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ	
... .. และ พระยาอนุมานราชธน	๑๑
๓. มูลเหตุแห่งการติดต่อค้าขายกับฝรั่งชาวตะวันตก	
ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี	๒๕
๔. อิทธิพลอินเดียเริ่มแรกในมาเลเซีย น.ส. นันทา สุกกุล แปล	๓๒
๕. บันทึกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ไทย ธวัช รัตนนิกขิต	๕๓
๖. คำอ่านศิลาจารึก วัดศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง	
จังหวัดเชียงใหม่ ประสาร บุญประคอง	๖๔
๗. ลักษณะนิสัยของหงส์ ตามที่กล่าวเปรียบเทียบไว้	
ในวรรณคดีบางเรื่อง	๗๔
๘. อธิบายเพลงไทย “เขมรปี่แก้ว” ทางสักการา มนตรี ตราโมท	๗๗
โน้ตเพลงไทย “เขมรปี่แก้ว” ทางสักการา มนตรี ตราโมท	๗๙
๙. ทำเนียบนามวารสารราชการ ม.ร.ว. จีระพัฒน์ จักรพันธุ์	๘๓

SILPĀKON

Vol. 9

January, 1966

No. 5

CONTENTS

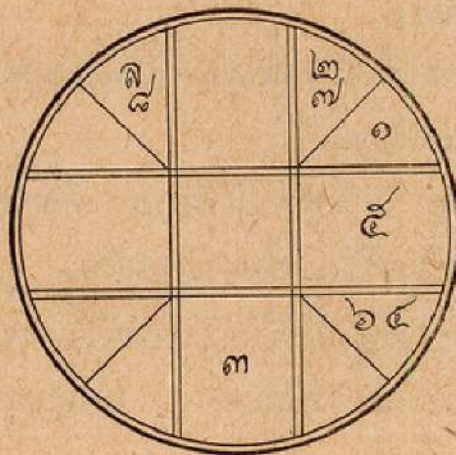
1. "San Somdet" (Letters between Their late Royal Highnesses, Prince Naris and Prince Damrong)	Page 1
2. Notes on Miscellaneous Subjects by His late Royal Highness, Prince Naris and Phya Anuman Rajadhon	„ 11
3. Causes of Commercial Relation to the Westerners in the Reign of King Taksin	„ 25
4. Early Indian Influence in Malaysia Translated by Miss Nandā Sutakul	„ 32
5. Records in Thai History by Thawach Ratnaphichati	„ 53
6. Reading and Explanation of Thai Inscription in Thai Characters, Found at Wat Sri Chomtong, Chiangmai by Prasarn Boonprakong	„ 64
7. Characteristics of "Hangsa" as Comparatively Expressed in Some of Thai Literature	„ 74
8. Explanation of Thai Song "Khamen-Pee-Kaew" in "Sakravā" Style by Montri Tramote	„ 77
Musical Notes of Thai Song "Khamen-Pee-Kaew" by Montri Tramote	„ 79
9. Thai Government Periodical Directory by M.R. Chiravadhana Chakrabandh	„ 93

คำอ่านศิลาจารึก

อักษรและภาษาไทย

ได้มาจากวัดศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ กรรมการค้นคว้า
ประวัติศาสตร์แห่งสหภาพพม่า ได้อัดสำเนามาให้กรมศิลปากร เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔
เนื้อศิลาเป็นหินทราย

ประสาร บุญประครอง อ่านและอธิบายคำโบราณ
ดร. ประเสริฐ ณ นคร ให้คำปรึกษาและตรวจแก้คำโบราณ
ด้านที่ ๑

คำจารึก

๑. จุฬศักราชได้ ๙๑๘ ในปีมะโรงหน
ขอมภิไธย
๒. ไทยว่า ปีระวายสี่เดือนผลกุนไทยว่า
เดือน ๖ ออก ๕ คำพร้า
๓. ได้วันจันทร์ไทยเมืองไล่พรจันทรเสด็จ
เข้าไกลันนักษัตรฤกษ์ ๑๒
๔. ทวีขีบรรพภาพรปนาที ๑ ทวีคติ
๒ นาที คิติ ๑๘ สมเด็จพระ
๕. บรมบพิตรพระเป็นเจ้าอยู่หัวตนเป็น
พระแลพระอัครราชมา

คำอ่านปัจจุบัน

๑. จุลศักราชได้ ๙๑๘^(๑) ในปีมะโรง หน^(๒)
ขอมพิสัย^(๓)
๒. ไทยว่า ปีระวายสี่^(๔)เดือนผลกุน^(๕)ไทยว่า
เดือน ๖^(๖) ออก ๕^(๗)คำ พร้า^(๘)
๓. ได้วันจันทร์ ไทยเมืองไล่^(๙)พระจันทร์เสด็จ
เข้าไกลันนักษัตรฤกษ์ ๑๒
๔. ทวี ชื่อบรรพภาพรปนา^(๑๐)นาที ๑ ทวี คิติ
๒ นาที คิติ ๑๘ สมเด็จพระ
๕. บรมบพิตรพระเป็นเจ้าอยู่หัว ตนเป็น
พระ แลพระอัครราชมา

คำจารึก

๖. ทาพระมหาเทวีเจ้าทรงพระราชสรท
ธาจึงนิมนตพระมหาธา
๗. ตูเจ้าจอมทองเมื่อนงัหบาทในราช
วังยินดีด้วยพระมหาธา
๘. เจ้าองค์ภูพาจึงปลงพระราชอาญาแก่
ฉิ่งเมืองเจ้าทั้ง ๒ ก็พระยา
๙. แสนหลวงพิงไชยไกรเอกเสนาธิ
บคีศรีสุทโธธิราชาเจ้าพระยา
๑๐. สามล้านไชยสิทธิราชสงครามเจ้า
พระยาสุชาตจบ้านเจ้าว่า
๑๑. ตั้งแรก แถ่นไฟเมื่อหน้าข้าพระวัด
จอมทองมีเท่าใดให้ใส่
๑๒. รักษาพระมหาธาตเจ้าจอมทองทราบ
ต่อเท่าสิ้นสาสนายาวี่
๑๓. ท้าวพระยาขุนบ้านชุมเมืองขุนแสน
ขุนหมื่นเจ้าปุก เจ้า
๑๔. แก้วนผู้ไถยว่าป่าวเขาไฟอื่น
ไฟเล็กซีแม่นเล็กมากตเมือง
๑๕. ค่อยว่าป่าวมารบมารักข้าวองยว
ป่าววยกปาวกานยาไสส่วยไร
๑๖. ยวี่ที่ส่งกรวบกกรวบน้ำกรวบ้าน
กรวที่สัถอันยว่าป่าว
๑๗. หี้อยมีที่กรวเอาหน้าข้างม้าตนท้าว
พระยา นายบ้านนายเมือง
๑๘. จำบ้านลูกข้าตนเจาคนไทไฟเขา
บ้านเรือนชายคาคบ้านคาค

คำอ่านปัจจุบัน

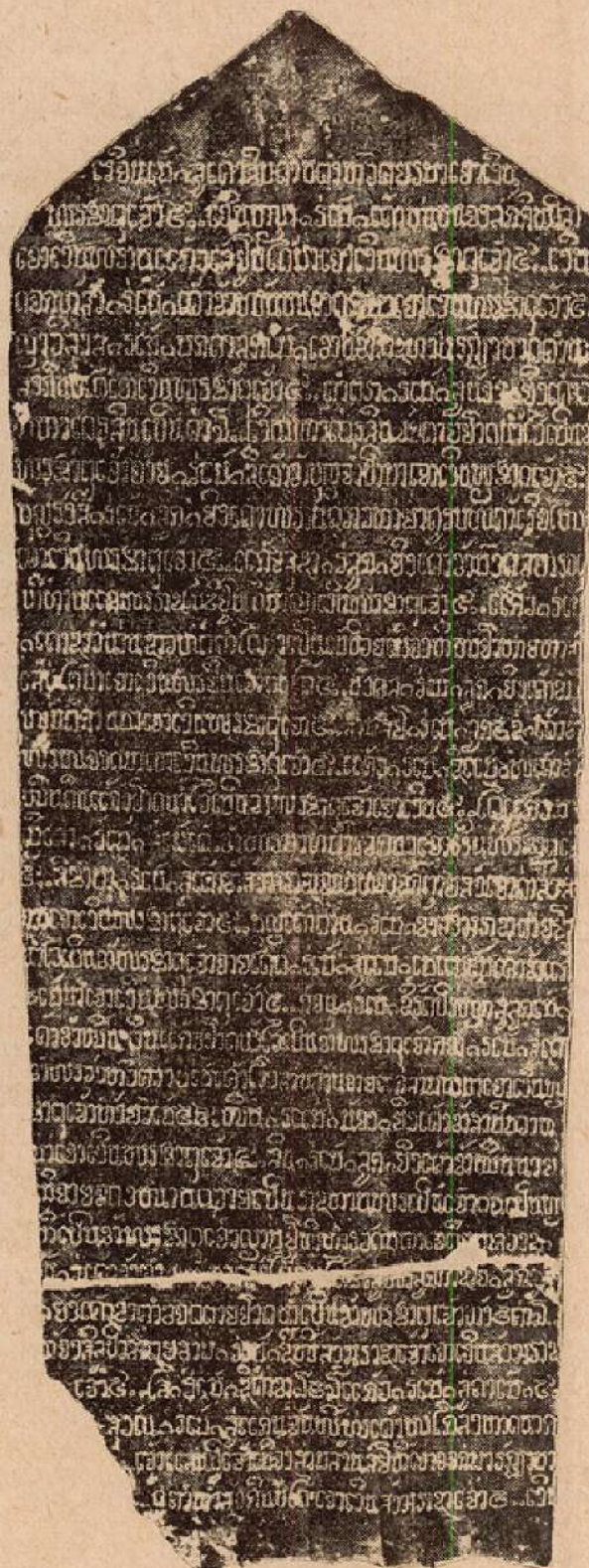
๖. ทาพระมหาเทวีเจ้า ทรงพระราชสรท
ธา จึงนิมนต์พระมหาธา-
๗. ตูเจ้าจอมทอง เมื่อ^(๑๑)ยังหอบาตรในราช
วังยินดีด้วยพระมหาธา
๘. เจ้าองค์ภูพา จึงปลงพระราชอาญาแก่
ฉิ่งเมืองเจ้าทั้ง ๒ คือพระยา
๙. แสนหลวงพิงชัยไกรเอกเสนาธิ
บคีศรีสุทโธธิราชาเจ้า พระยา
๑๐. สามล้านชัยสิทธิราชสงครามเจ้า
พระยาสุชาติจำบ้านเจ้า ว่า
๑๑. ตั้งแรก แถ่นไฟ^(๑๒) เมื่อหน้าข้าพระวัด
จอมทองมีเท่าใดให้ใส่^(๑๓)
๑๒. รักษาพระมหาธาตเจ้าจอมทอง ทราบ
ต่อเท่า^(๑๔) สิ้นสาสนา อย่าหือ
๑๓. ท้าวพระยา ขุนบ้าน ขุนเมือง ขุนแสน
ขุนหมื่นเจ้าปุก เจ้า
๑๔. แก้วน ผู้ใด อย่าป่าว^(๑๕)เขาไฟอื่น
ไฟเล็ก^(๑๖) ซื่อ^(๑๗)แม่นเล็กมากตเมือง
๑๕. ก็อย่าป่าวมารบมารักข้าวอง^(๑๘) อย่า
ป่าวเวียก^(๑๙) ป่าวการ อย่าใส่ส่วยไร^(๒๐)
๑๖. อย่าหือส่งกรวบกกรวบน้ำ กรวบ้าน
กรวที่สัถอัน อย่าป่าว
๑๗. หืออยู่มีที่กรว เอาหน้าข้างม้าตน ท้าว
พระยานายบ้าน นายเมือง
๑๘. จำบ้านลูกข้า ตนเจ้า คนไทย ไฟเข้า
บ้านเรือนชาย คาคบ้าน คาค

คำจารึก

๑๙. เมืองไพจักไพลยบลูกข้ายาดอน
ออกจากพระมหาธาตุเจ้า
๒๐. ย่าป่าวเมื่อนั่งช่วงขึ้นคยสังขารสง
พรแก้วพรสิงทานมิ
๒๑. องเยื่องโคกคียวี่ให้ปาวเขาสะกอัน
ไว้ให้เขาอยู่อุปถากพระมหา
๒๒. ธาตุเจ้าช้วนชู้กั้นเป็นนิจกาลยวี่
ชาตตราบต่อเท่าห้าพัน
๒๓. พระพรษาในข้าพระธาตุเจ้าทั้งมวล
มี ๔๑ ครวทั้งชาวควา
๒๔. หวควายพนวัดโกวิทา ๑ เรือนแม่ ๑
ชื้อแก้วลูกแม่ ๑ ชื้อร่า
๒๕. มสู่ลูกแม่ ๑ เขามีเก้าหรง
หมื่นน้อยทกานได้เอาเงิน
๒๖. พระธาตุเจ้า ๑,๒๐๐ เงินไถ่สิบคอก
ช่างเป็นยวี่หลานคา
๒๗. หลาน ๖๐๐ เงินเป็น ๑,๘๐๐ เงิน
ไว้เอากานต่างล่ำมบุญทาย
๒๘. ๑ เรือนแม่ ๑ ชื้อหลาน ๑ ยิงเก้า
ล่ำมนาหลังสามล้านไฟสุ่
๒๙. ชาวหวกยรยู่บได้มาเอาเงินพระธาตุ
เจ้าไถ่เมักบ
๓๐. ใช้หนี้ ๖๓๓ เงินล่ำมรักปฺรหญา ๑
เรือนแม่ ๑ ชื้อลูก ๓
๓๑. ชื้อ ๑ เก้าชาวพวักน้ำพระมหาเทวีเจ้า
มาสู่หลาน
๓๒. เถรสินเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐ เงิน
ปฺรหญาวิเสส ๑

คำอ่านปัจจุบัน

- เมือง ไพจัก ไพลย(๒๑)บลูกข้า ย่าดอน
ออกจากพระมหาธาตุเจ้า
- อย่าป่าวเมื่อนั่งช่วง(๒๒)ขึ้นคอยสังขาร สง
พระแก้ว พระสิงห์ การมี—
- องเยื่อง(๒๓)โคกคีย อย่าน้อยปาวเขาสะกอัน
ไว้หื้อเขาอยู่อุปฐากพระมหา
- ธาตุเจ้า ช้วนชู้กั้น(๒๔)เป็นนิจกาล อย่า
ชาตตราบต่อเท่าห้าพัน—
- พระพรษา ในข้าพระธาตุเจ้าทั้งมวล
มี ๔๑ ครวทั้งชาวควา
- หวควายพนวัดโกวิทา ๑ เรือนแม่ ๑(๒๕)
ชื้อแก้วลูกแม่ ๑ ชื้อธรรม—
- มสู่ลูกแม่ ๑ เขามีเก้า(๒๖)หรง(๒๗)
หมื่นน้อยทกาน ได้เอาเงิน
- พระธาตุเจ้า ๑,๒๐๐ เงินไถ่สิบคอก
ช่างเป็นยวี่(๒๘)หลาน ค่า
- หลาน ๖๐๐ เงินเป็น ๑,๘๐๐ เงิน
ไว้เอากการต่างล่ำมบุญทาย
- ๑ เรือนแม่ ๑ ชื้อหลาน ๑ หึงเก้า
ล่ำมนาหลังสามล้าน ไฟสุ่
- ชาวหวกเคียน อยู่บได้ มาเอาเงินพระธาตุ
เจ้า ไถ่เมักบ
- ใช้หนี้ ๖๓๓ เงิน ล่ำมรักปฺรหญา ๑
เรือนแม่ ๑ ชื้อลูก ๓
- ชื้อ ๑ เก้าชาวพวักน้ำ พระมหาเทวีเจ้า
มาสู่หลาน
- เถรสิน เอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐ เงิน
ปฺรหญาวิเสส ๑

ศิลาจารึก วัดศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
ด้านที่ ๒

ด้านที่ ๒

คำจารึก

๑. เรือนแม่ ๑ สู้เค้าสิบคาบคำหวยกร
มาเอาเงิน
๒. พระธาตุเจ้า ๕๐๐ เงินหนา ๑ ร แม่ ๑
เค้าหน่นองล็กกินปลา
๓. เอาเงินพรานแก้วเสียบได้มาเอาเงิน
พระธาตุเจ้า ๕๐๐ เงิน
๔. คอกหล้า ๑ ร แม่ ๑ เค้าข้าพ้นหนอง
ถูกมาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐ (๐)
๕. ญาวิลาส ๑ ร แม่ ๑ มุกตาถูกแม่ ๑
เขานี้ข้าราชทานรักษาบาคำหา
๖. สังกินบได้เอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐
คำตรา ๑ ร แม่ ๑ สู้น้อง ๑ ยิงเค้าข้า
๗. มหาเถรสินเป็นค่า ๓๐๐ เงินมหาเถร
สินจกัทยายกน้ำไว้เป็นข้า
๘. พระธาตุเจ้าอ้าย ๑ ร แม่ ๑ ชื่อเค้าข้า
บุญจำปามาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐ (๐)
๙. บุญรังสี ๑ ร แม่ ๑ ลูก ๑ ยิงเค้าพราน
กราวท่าผาคูรบพ่อกำเรือไหม
๑๐. เอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐ แก้วสุชา ๑
ร ลูก ๑ ยิงเค้าข้ามงคลหโร (ก)
๑๑. หีทานแก่พระราชโมลีอยู่บได้มาเอาเงิน
พระธาตุเจ้า ๕๐๐ แก้ว ๑ ร แม่
๑๒. ๑ เคาชาน่านชาวหน้าคำไถ่มาเปน
แม่ป่วยเมืองหือหมยาหายหาสง

คำอ่านปัจจุบัน

- เรือนแม่ ๑ สู้เค้าสิบคาบคำห้วยเกียน
มาเอาเงิน
- พระธาตุเจ้า ๕๐๐ เงิน หนา ๑ ร (๒๕) แม่ ๑
เค้าหน่นองล็กกินปลา
- เอาเงินพรานแก้วเสียบ^(๓๐) ได้มาเอาเงิน
พระธาตุเจ้า ๕๐๐ เงิน
- คอกหล้า ๑ ร แม่ ๑ เค้าข้าพ้นหนอง
ล็ก มาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐ (๐)
- ยา^(๓๑) วิลาส ๑ ร แม่ ๑ มุกตาถูกแม่ ๑
เขานี้ข้าราชทานรักษาบาคำ^(๓๒) หา
- สังกินบได้^(๓๓) เอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐
คำตรา ๑ ร แม่ ๑ สู้น้อง ๑ หมิงเค้าข้า
- มหาเถรสินเป็นค่า ๓๐๐ เงินมหาเถร
สินจกัทยายกน้ำ^(๓๔) ไว้เป็นข้า
- พระธาตุเจ้า อ้าย ๑ ร แม่ ๑ ชื่อเค้าข้า
บุญจำปา มาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐ (๐)
- บุญรังสี ๑ ร แม่ ๑ ลูก ๑ หมิงเค้าพราน
กราวท่าผาคูรบ พ่อเค้าเรือไหม
- เอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐ แก้วสุชา ๑
ร ลูก ๑ หมิงเค้าข้ามงคลหโร (ก)
- หือทานแก่พระราชโมลี อยู่บได้ มาเอาเงิน
พระธาตุเจ้า ๕๐๐ แก้ว ๑ ร แม่
- ๑ เคาชาน่านชาวหน้าคำ ไถ่มาเป็น
แม่ป่วยเมือง หือหมยาหาย^(๓๕) หาสง

คำจารึก

๑๓. เสบได้มาเอาเงินพระยีนเจ้าตนได้
๕๐๐ มงกต ๑ ร แม่ ๑ ลูก ๑ ยิงเค้า
ข้า (อยู่)
๑๔. หมุนตกานมาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐
สามสย ๑ ร แม่ ๑ ลูก ๒ ชี ๑ เค้าข้า
๑๕. พรหนองคุ่มาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐
แก้ว ๑ ร แม่ ๑ ชีแม่ ๐ พ่อเค้าข้า
๑๖. หมิ่นดินแก้วยาคน้ำไว้เป็นข้าพระธาตุ
เจ้าเอาเงิน ๕๐๐ ได้แก้วมา
๑๗. ฎีเล่า ๑ ร แม่ ๑ สู้แม่เค้าข้า พระบาท
ป้าวรอกมาเอาเงินพระธาตุเจ้า (๑)
๑๘. ๕๐๐ สี่รามา ๑ ร แม่ ๑ สู้เค้าข้า
สังฆราชาจอมทองจกัทยสังเอาค่า
สงส
๑๙. การเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐ บุญเค้า
ทาน ๑ ร แม่ ๑ ข้าสังฆราชาตายยา (ก)
๒๐. น้ำไว้เป็นข้าพระธาตุเจ้าอัยโคค ๑ ร
แม่ ๑ สู้แม่ ๑ แม่แม่แม่เค้าข้าแก้ว (ว)
๒๑. ๒ แม่มาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐
ก้อน ๑ ร แม่ ๑ ชีรักปรรณาสู้ลูกแม่ ๑
๒๒. เค้าข้าหมิ่นดินแก้วยาคน้ำไว้เป็นข้า
พระธาตุเจ้ากอง ๑ ร แม่ ๑ สู้เค้า

คำอ่านปัจจุบัน

- เสบได้ มาเอาเงินพระยีนเจ้าตน ได้
๕๐๐ มงกต ๑ แม่ ๑ ลูก ๑ หยิงเค้า
ข้า (อยู่)
- หมุนตกาน มาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐
สามส้อย ๑ ร แม่ ๑ ลูก ๒ ชือ ๑ เค้าข้า
- พรหนองคุ่ม มาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐
แก้ว ๑ ร แม่ ๑ ชือแม่ ๐ พ่อเค้าข้า
- หมิ่นดินแก้วยาคน้ำไว้เป็นข้าพระธาตุ
เจ้าเอาเงิน ๕๐๐ ได้แก้วมา
- ฎีเล่า ๑ ร แม่ ๑ สู้แม่เค้าข้าพระบาท
ป้าวรอก มาเอาเงินพระธาตุเจ้า (๑)
- ๕๐๐ ศรีธรรมมา ๑ ร แม่ ๑ สู้เค้าข้า
สังฆราชาจอมทองจกัทย สังเอาค่า
สงส—
- การ^(๓๖) เอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐ บุญเค้า
ทาน ๑ ร แม่ ๑ ข้าสังฆราชาตายยา (ก)
- น้ำไว้เป็นข้าพระธาตุเจ้า อัยโคค ๑ ร
แม่ ๑ สู้แม่ ๑ แม่แม่แม่เค้าข้าแก้ว (ว)
- ๒ แม่ มาเอาเงินพระธาตุ ๕๐๐
ก้อน ๑ ร แม่ ๑ ชือรักปรรณาสู้ลูกแม่ ๑
- เค้าข้าหมิ่นดินแก้วยาคน้ำไว้เป็นข้า
พระธาตุเจ้า กอง ๑ ร แม่ ๑ สู้เค้า

คำจารึก	คำอ่านปัจจุบัน
๒๓. ข้าพรวังหกวายแม่เค้าโรงสามล้าน ขายแก้ลำนามาเอาเงินพร	ข้าพระวังหกวาย แม่เค้าโรงสามล้าน ขายแก้ลำนมา มาเอาเงินพระ
๒๔. ธาตุเจ้าท่งผัวแม่ ๕๕๐ หมื่น ๑ รแม่ ๑ น้อง ๑ ยิ่งเค้าข้าสามีม่วงหมู่	ธาตุเจ้าท่งผัวแม่ ๕๕๐ หมื่น ๑ ร แม่ ๑ น้อง ๑ หญิงเค้าข้าสามีม่วงหมู่
๒๕. มาเอาเงินพรธาตุเจ้า ๕๐๐ สีน ๑ ร แม่ ๑ ลูก ๑ ยิ่งเค้าข้าหมื่นนาย	มาเอาเงินพระธาตุเจ้า ๕๐๐ สีน ๑ ร แม่ ๑ ลูก ๑ หญิงเค้าข้าหมื่นนาย
๒๖. เมืองยอกขหนานถวายเป็นราชทาน พรเป็นเจ้าคนเป็นพร	เมืองยอกขหนาน ^(๓๑) ถวายเป็นราชทาน พระเป็นเจ้า คนเป็นพระ
๒๗. หีเป็นข้าพรธาตุเจ้าญามอยู่พิหาร วัดมหาเจดีย์หลวงช ๑	หือเป็นข้าพระธาตุเจ้า ยามอยู่พิหาร วัดมหาเจดีย์หลวง ช่อ ๑
๒๘. แม่ ๑ รเค้าข้าคำ (พันขอครึ่งไถ่คำ ไถ่ ๕๐) สู่พาลูกมา ชาย ๑ ลูกผู้(ยิ่ง)	แม่ ๑ ร เค้าข้าคำ (พันขอครึ่งไถ่คำ ไถ่ ๕๐) สู่พาลูกมา ชาย ๑ ลูกผู้(หญิง)
๒๙. ๑ ยิ่งเค้าข้าคำขอตายยาคน้ำเป็นข้า พรธาตุเจ้าท่ง ๒ คำ ๓๐๐	๑ หญิงเค้าข้าคำขอตาย หยาดน้ำเป็นข้า พระธาตุเจ้าท่ง ๒ คำ ๓๐๐
๓๐. ห้องสิลปาลนายสาม ๑ ร แม่ ๑ ชี พี่สังฆราชาเจ้าเอาเงินสังฆราช	ห้องสิลปาลนายสาม ๑ ร แม่ ๑ ชือ พี่สังฆราชาเจ้า เอาเงินสังฆราช
๓๑. เจ้า ๕๐๐ ไส ๑ ร แม่ ๑ ชีคำขา ๖๒๓ แก้ว ๑ ร แม่ ๑ สู่คำแม่ ๑๕๐	เจ้า ๕๐๐ ไส ๑ ร แม่ ๑ ชือคำขา ๖๒๓ แก้ว ๑ ร แม่ ๑ สู่คำแม่ ๑๕๐
๓๒. สุวรรณ ๑ ร แม่ ๑ สู่แก่นจันทน์พี่พ่อเค้าหมอ โกลงหาตนา	สุวรรณ ๑ ร แม่ ๑ สู่แก่นจันทน์พี่พ่อเค้าหมอ โกลงหาตนา
๓๓. เจ้าแสนปู่เจ้าเมืองสามล้านส้อย หื้อเอาออกมารักษาบา	เจ้าแสนปู่เจ้าเมืองสามล้านส้อย หือเอาออกมารักษาบา—
๓๔. ตก้าหาสัง กิณบได้เอาเงินสังฆราชา เจ้า ๒๐๐ เงิน ๖	ตก้า หาสังกิณบได้ เอาเงินสังฆราชา เจ้า ๒๐๐ เงิน ๖

อธิบายคำโบราณ

- (๑) จ.ศ. ๙๑๘ = พ.ศ. ๒๓๙๙
- (๒) หน = ทาง, ฝ่าย, ข้าง,
- (๓) ขอมพิสัย = ถิ่นขอม, ตำบลขอม
- (๔) ปี่ระวายสี คือ ระวาย = ตรัส, สี = มะโรง เป็นปี่มะโรง
ตรัสของไทยฝ่ายเหนือ แต่ตรงกับปี่มะโรง
อีสานของไทยฝ่ายใต้
- (๕) เดือนผลกฤษ = เดือน ๔
- (๖) เดือน ๖ คือ เดือน ๖ ของไทยฝ่ายเหนือ แต่ตรงกับเดือน
๔ ของไทยฝ่ายใต้
- (๗) ออก = ข้างขึ้น
- (๘) พร้า = ตรงกับ
- (๙) เมืองไส้ คือ เป็นชื่อของวันไทยชนิดหนึ่ง
- (๑๐) บวรพาทรรพท (บุรพทบุรพท) คือ จารราชสีห์ตัวผู้
- (๑๑) เมื่อ = ไป
- (๑๒) ไฟ = ไป
- (๑๓) หื้อ = ให้
- (๑๔) ทราบต่อเท่า = ทราบเท่าถึง
- (๑๕) ป่าว = ประกาศ
- (๑๖) ไฟเล็ก = ไปศึก
- (๑๗) ซื่อ = แม้ว่า
- (๑๘) เวียง = เมือง
- (๑๙) เวียก = งาน (อย่าป่าวเวียกป่าวการ คือ อย่าประกาศ
เรียกให้ไปทำงานทำการ)
- (๒๐) ส่วยไร = ราชูประการ หรือภาชีอากรต่าง ๆ
- (๒๑) ไฟเลียบ = ไปดูแล
- (๒๒) ช้าง = บริเวณ, ลาน
- (๒๓) เยื่อง = อย่าง
- (๒๔) ชั่ววันชู่กิน = ทุกวันทุกคืน